

Görüşler - Okuyucu Mektupları

Opinion Papers - Letters

Dünya Literatüründen

65. IFLA Genel Konferansı Panoraması

Gerek ülkelerin birbirleri arasında ve gerekse her ülkenin kendi içinde farklı sınıflar arasında bilginin herkesçe paylaşılabilir olmasında rol oynayan en önemli kuruluşların başında kütüphaneler gelmektedir. Gelişmiş ülkelerde bile bilginin kullanımında pasif ya da tepkisiz kalan topluluklar bulunmaktadır. Diğer ülkelerde ise çok daha yoğun olarak farklı düzeylerde ekonomik, toplumsal ve teknolojik nedenlerle bilgi yoksunu ve bilgi zengini topluluklardan söz edebiliyoruz. Dünya düzeyinde bu durumun nedenlerinin araştırılması hem meslektaşlarımız ,hem de ulusal ve uluslararası meslek örgütlerinin çalışma konuları arasında yer almaktadır. Gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın ülkelerin, bu konuda politikalar geliştirmeleri için ortak çalışmaların yürütülmesi kaçınılmazdır.Bu anlamda IFLA Genel Konferansı kapsamında gerek bildirilerle ve gerekse çeşitli seksiyon çalışmaları ile konu farklı yönleriyle ele alınmıştır.

Aşağıda ilginç tartışma metinleri ve bildirilerden sizin için derlediğimiz sunumlarla ilgili kısa notlar bulacaksınız.

Sunum:

"The growing gap between the Information rich and the information poor, both within countries and between countries-A Composite policy paper", 65th IFLA Council and General Conference Bangkok, Thailand, August 20-August 28, 1999. Editor Alfred Kagan [Çevrimiçi] elektronik adres: [www.ifla.org / index.htm](http://www.ifla.org/index.htm)

Gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın dünya düzeyinde bilgi fakiri olan toplulukların durumu beş sınıfta irdelenmektedir:

1. Gelişmiş olan ülkelerde dahi ekonomik bakımdan yetersiz olan insan toplulukları
2. Coğrafik olarak iletişim ve teknolojik donanım olanaklarından soyutlanmış topluluklar
3. Kadınlar, çocuklar gibi belirli bir sosyo-kültürel sınıfın yukarıda sıralanan koşullara sahip durumda bulunan insan toplulukları
4. Etnik ya da dini azınlıklar
5. Fiziksel engelli topluluklar

Değişim Programları

Sunum:

“Theme: The Role of Partnership Arrangements and Exchange in Library Dinosaur or dynamic: exchange of art publications in the digital age 65th IF-
LA Council and General Conference, Bangkok, Thailand, August 20-August 28, 1999.

J. Margaret Shaw / National Gallery of Australia Research Library, Canberra Australia.

Avusturalya’da sanat kütüphanelerinin değişim programlarına yönelik olarak 5 yıldan 10 yıla kadar ki süreleri kapsayan işbirliği planlarını öngörüyor. Böyle bir değişim programlarına neden ihtiyaç duyulduğu geniş olarak ele alınıyor. Bazı notlar:

- Sağlama için ayrılan fonlar sürekli olarak kur riski ile karşı karşıya olduğu için
- Sağlama politikaları, genellikle ticari yollarla gerçekleştiği için
- Her kütüphane kendi kaynaklarını uluslararası alanda diğer kütüphanelere tanıtmaya olanaklarının sağlanması için
- Kamu kuruluşlarının bu kaynaklara erişiminin sağlanması için değişim programlarının uygulanması gerekli görülmektedir.

Öte yandan bir diğer ilginç konu Avusturalya’da CD-Rom ve online yayıncılık (www üzerinde) müzeler için basılı derme kataloglarından çok daha ilgi çekici bulunuyor.

Endonezya’da Başkan Soeharto’nun istifasından sonra basın ve yayım dünyası özgürlüğüne kavuştu. Ekonomik krize rağmen gazete, kitap gibi yayınların sayısı son otuz yılda olmadığı kadar çeşitlilik göstermeye başlıyor. Yayınevleri bu yönde yenilikçi atılımlarla çok sayıda yeni eseri yayın dünyasına kazandırıyor. Bu konuda Avusturalya, Endonezya hükümetine işbirliği programları ile destek olmaktadır.

Avustralya Milli Kütüphanesi’nin Endonezya için gerçekleştireceği sağlama programı çerçevesinde Endonezya’da yok denecek kadar kısır olan yayın sektörünün hareket kazanması için destekleyici çalışmalar başlatıldı. Ancak Endonezya’da yayımlanmış eserlerin de bibliyografik denetimi sağlanamamıştır. Bu nedenle ulusal bibliyografyanın güncellenmesi ve sektörün geliştirilmesi konusunda Avustralya Milli Kütüphanesi koordine edici rol oynayacak.

Sunum:

Current publishing and information trends in southeast Asia: Indonesia Freedom of the press. Oliver Mann/National Library of Australia Regional Officer-Asia Jakarta, Indonesia Kingston, Australia. 65th IFLA Council and General Conference Bangkok, Thailand, August 20 August 28, 1999.

1980’li yılların sonlarında başlayan sosyal ve politik değişim Estonya’da kütüphanecilik anlayışını büyük ölçüde değiştirdi (1994, 1998) Milli Kütüphane Yasası ile Estonya Milli Kütüphanesi sağlama fonksiyonlarını arttırdı. Özellikle ülke dışından yayın sağlama biriminin kurulmasıyla artık sosyalist olmayan ülkelerin kitaplarıyla da değişim olanağı sağlandı. Önceleri Sovyet kütüphanesine bağımlı kalınıyordu .Böylelikle Moskova’ya ters düşen yayın ve bilgilerden Estonya’daki kütüphaneler de yararlanıyordu. İsviçre, Finlandiya ve Estonya’nın Almanya ile tarihi bağları var. Estonya dilinde basılan kitapların % 50’si Almanya, Finlandiya ve İsviçre’de basılmıştır. Ancak İngilizce konuşulan ülkelerle kaynak değişimi işbirliği yapılamamaktadır.

Öte yandan iyi örnekler de var: Ülkenin kendi dili ve kültürüne özgü ancak günümüzde nadir eser kabul edeceğimiz eserlere sahip olmak.

Sunum:

Internet use in libraries in South East Asia with special reference to the role of the universities in Malaysia. Library in promoting the use of the Internet for teaching and learning). Rashidah Begum & Wong Sook. Jean. 65th IFLA Council and General Conference Bangkok, Thailand, August 20 August 28, 1999.

Güneydoğu Asya ülkelerinin kütüphanelerinde Malezya, Singapur, Tayland, Endonezya, Brunei gibi Internet kullanımı ile ilgili yapılan bir çalışmanın sonuçları yer alıyor.

Bazı notlar:

- Bu ülkelerin üniversite kütüphanelerinin her biri Internet kullanımına açıktır.
- Bu kütüphanelerin web siteleri bulunmaktadır. Websitelerinde kütüphane dermeleri, hizmetleri, kuralları, açık olduğu saatler, üyelik hakkında bilgiler edinilebilmektedir.
- Yarısından çoğunluğunda OPAC hizmeti verilmektedir.
- Bu ülkelerde bazı aracı firmalarla ücretli full-text erişim elektronik dergilere sağlanabiliyor.
- Bu ülkelerde birinci dilin İngilizce olmasının Internet hizmetlerinin yaygınlık kazanmasında önemli rol oynadığını düşünebiliriz.
- Halk kütüphaneleri arasında Singapur en gelişmiş teknolojik alt yapı ve bilgi erişim olanaklarına sahiptir.
- Malezya’da üniversitelerde ve üniversite kütüphanelerinde Internet hizmetinin yaygınlaştırılması, bütün eğitim ve öğretim etkinliklerinde Internet’in araç olarak yer alması konusunda workshop, konferans vb. faaliyetler yürütülmektedir. [Çevirimici] Elektronik adres:

(<http://www.webographics.com/webomerty/isoc/version>)

Sunum:

Not publications and Bibliographic Control-seen from Denmark with a view to Sweden/Randi Diget Hansen. 65th IFLA Council and General Conference Bangkok, Thailand, August 20 August 28, 1999.

1998 yılında Kopenhag'da toplanan Ulusal Bibliyografik Hizmetler Konferansı'nda Unesco tarafından ulusal bibliyografya için belirlenen öngörülerin değişim gösterdiğini vurgulamaktadır. Bugün için ulusal bibliyografya “bir ulusun hem güncel, hem de retrospektif (geriye dönük) kaynakları” olarak tanımlanmaktadır. Danimarka'da bibliyografik denetim çalışmalarının kısa kronolojisi:

1977: Monograflar, süreli yayınlar, resmi yayınlar gibi basılı bütün materyallerin derlenmesi.

1988: Bütün basılı kaynakların derlenmesi

1996: Elektronik yayınların artışıyla birlikte Danimarka'da bu yayınlarla herkesin erişimi büyük önem kazanıyor. 1998'de başlatılan ISBN sistemi elektronik kaynaklar için de yaygınlaştırılarak Danimarka Bibliyografyası (Ulusal bibliyografyaya bağlı bir proje olarak yürütülüyor . Böylece Net yayınlarının bibliyografik tanımları derleniyor.

1999 başında *Metadata in Danish Net Publications* basılarak çalışmalar aralıksız sürdürülüyor.

Dr. Özlem Bayram

A.Ü.DTCF Kütüphanecilik Bölümü